

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu zajęć:	Płyiny eksploatacyjne				
Rok akademicki:	2019/2020	Kod:	RMBM-2-201-ET-s	Punkty ECTS:	3
Wydział:	Inżynierii Mechanicznej i Robotyki				
Kierunek:	Mechanika i Budowa Maszyn	Specjalność:	Eksploatacja i technologia maszyn i pojazdów		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	2
Strona www:	https://sites.google.com/site/tmplyinyeksploatacyjne/				
Prowadzący moduł:	dr inż. Madej Tomasz (tmadej@agh.edu.pl)				

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Moduł daje możliwość opanowania podstawowej wiedzy z płynów eksploatacyjnych: doboru płynów eksploatacyjnych, jakości i ekologii paliw samochodowych, olejów dla motoryzacji, systemów normalizacji i jakości płynów w procesach eksploatacji.

Opis efektów uczenia się dla modułu zajęć

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Powiązania z KEU	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach poszczególnych form zajęć i dla całego modułu zajęć
Wiedza: zna i rozumie			
M_W001	Posiada wiedzę z zakresie kryteriów doboru i użytkowania płynów eksploatacyjnych przy uwzględnieniu badań właściwości fizyko-chemicznych z wykorzystaniem systemów normalizacji i jakości	MBM2A_W14, MBM2A_W16, MBM2A_W09	Egzamin, Prezentacja, Udział w dyskusji, Wynik testu zaliczeniowego
M_W002	Zna podstawowe metody technicznej obsługi urządzeń i systemów zasilanych płynami eksploatacyjnymi	MBM2A_W14, MBM2A_W16, MBM2A_W09	Studium przypadków
M_W003	Zna zagadnienia fizyko-chemiczne związane z reologią i smernością płynów w aspekcie wykorzystania w systemach eksploatacyjnych	MBM2A_W17, MBM2A_W09	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji
Umiejętności: potrafi			

M_U001	Potrafi wybrać i argumentować wybór właściwego płynu eksploatacyjnego dla rozwiązań motoryzacyjnych oraz w systemach przemysłowych	MBM2A_U02, MBM2A_U01	Udział w dyskusji, Zaangażowanie w pracę zespołu
M_U002	Umie ocenić wyniki podstawowych testów laboratoryjnych dla płynów eksploatacyjnych w stanie dostawy oraz w warunkach ich użytkowania	MBM2A_U01	Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_U003	Umie ocenić parametry płynów w zakresie przydatności w konkretnym zastosowaniu oraz poprawności funkcjonowania urządzenia lub systemu	MBM2A_U05	Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaangażowanie w pracę zespołu
Kompetencje społeczne: jest gotów do			
M_K001	Posiada umiejętność przeprowadzenia dyskusji i na jej podstawie optymalizacji doboru płynów eksploatacyjnych oraz umiejętność przekazywania myśli technicznej w inżynierskiej komunikacji interpersonalnej	MBM2A_K02, MBM2A_K01, MBM2A_K06	Aktywność na zajęciach, Egzamin, Odpowiedź ustna, Prezentacja, Sprawozdanie, Udział w dyskusji, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Zaliczenie laboratorium

Liczba godzin zajęć w ramach poszczególnych form zajęć

Suma	Forma zajęć dydaktycznych										
	Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
40	14	0	13	13	0	0	0	0	0	0	0

Matryca kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do form zajęć i sposobu zaliczenia, które pozwalają na ich uzyskanie

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Forma zajęć dydaktycznych										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
Wiedza: zna i rozumie												
M_W001	Posiada wiedzę z zakresie kryteriów doboru i użytkowania płynów eksploatacyjnych przy uwzględnieniu badań właściwości fizyko-chemicznych z wykorzystaniem systemów normalizacji i jakości	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_W002	Zna podstawowe metody technicznej obsługi urządzeń i systemów zasilanych płynami eksploatacyjnymi	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W003	Zna zagadnienia fizykochemiczne związane z reologią i smarnością płynów w aspekcie wykorzystania w systemach eksploatacyjnych	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności: potrafi												
M_U001	Potrafi wybrać i argumentować wybór właściwego płynu eksploatacyjnego dla rozwiązań motoryzacyjnych oraz w systemach przemysłowych	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	Umie ocenić wyniki podstawowych testów laboratoryjnych dla płynów eksploatacyjnych w stanie dostawy oraz w warunkach ich użytkowania	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
M_U003	Umie ocenić parametry płynów w zakresie przydatności w konkretnym zastosowaniu oraz poprawności funkcjonowania urządzenia lub systemu	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne: jest gotów do												
M_K001	Posiada umiejętność przeprowadzenia dyskusji i na jej podstawie optymalizacji doboru płynów eksploatacyjnych oraz umiejętność przekazywania myśli technicznej w inżynierskiej komunikacji interpersonalnej	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w zajęciach dydaktycznych/praktyka	40 godz
przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	6 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	27 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	75 godz
Punkty ECTS za moduł	3 ECTS

Pozostałe informacje

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć (szczegółowy program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

- 1.Podstawowe pojęcia dotyczące reologii płynów i ich przełożenie na parametry eksploatacyjne. 2h
- 2.Tribologia płynów a ich parametry użytkowe. 2h
- 3.Rodzaje i miejsce płynów w systemie eksploatacji. 2h
- 4.Karbochemiczne i alternatywne komponenty płynów eksploatacyjnych. 2h
- 5.Dodatki uszlachetniające. 2h
- 6.Jakość i ekologia paliw samochodowych do silników z zapłonem iskrowym i zapłonem samoczynnym. 2h
- 7.Podstawowe wskaźniki paliw decydujące o efektywności systemów eksploatacji i ochronie środowiska. 2h
- 8.Oleje dla motoryzacji. Płyny przemysłowe. 2h
- 9.Właściwości olejów smarowych decydujące o ich przydatności eksploatacyjnej, zasady doboru i wymiany. 2h
- 10.Technologiczne płyny eksploatacyjne. 2h
- 11.Smary plastyczne. 2h
- 12.System normalizacji jakości płynów. 2h
- 13.Układy pielęgnacyjne i monitorujące. Logistyka dystrybucji płynów eksploatacyjnych. 2h
- 14.Utylizacja i biodegradacja płynów eksploatacyjnych. 2h

Ćwiczenia laboratoryjne

- 1.Wyznaczenie lepkości dynamicznej olejów silnikowych aparatem Höpplera. 2h
- 2.Badanie właściwości smarnych przemysłowych olejów przekładniowych na aparacie Stanhope Seta. 2h
- 3.Laboratorium wyjazdowe w bazie 8 Bazy Lotnictwa Transportowego w Balicach – badania eksploatacyjne paliw olejów i smarów oraz diagnostyki technicznej. 2h
- 4.Badanie odporności na zużycie olejów hydraulicznych na maszynie Roxana. 2h
- 5.Badanie odporności na zużycie olejów silnikowych na maszynie Roxana. 2h
- 6.Badanie materiałów skojarzeń tribologicznych smarowanych solą fizjologiczną, sztuczną śliną i cieczą synowialną. 2h
- 7.Zaliczenie ćwiczeń. 2h

Ćwiczenia projektowe

- 1.Bazy mineralne i syntetyczne dla płynów eksploatacyjnych – procesy rafinacji i podstawowe procesy przeróbki chemicznej. Reologia – 2h.
- 2.Rola dodatków uszlachetniających w nowoczesnych płynach eksploatacyjnych. Smarność – 2h.
- 3.Procesy technologiczne przygotowania gotowych produktów w obszarach paliw olejów i smarów. Wskaźniki lepkości – 2h.
- 4,5 .Paliwa dla motoryzacji – wskazania eksploatacyjne a ochrona środowiska. Benzyny, oleje napędowe – badania testowe, laboratoryjne i eksploatacyjne – 4h.
- 6.Oleje dla motoryzacji – klasyfikacja lepkościowa i klasyfikacje jakościowe – 2h.
- 7,8.Płyny eksploatacyjne przemysłowe – podział. Oleje przemysłowe: przekładniowe, hydrauliczne, magnetoreologiczne, transformatorowe oraz do zastosowań specjalnych – 4h.
- 9.Płyny technologiczne. Oleje i emulsje w procesach obróbki ubytkowej, kucia,

walcowania, tłoczenia – 2h.

10,11.Smary plastyczne. Podstawowe rodzaje, technologia wytwarzania, parametry techniczne i zastosowanie – 4h.

12.Zagadnienia normalizacji płynów i systemów jakości – 2h.

13.Przechowywanie, dystrybucja, monitoring, biodegradacja, utylizacja płynów eksploatacyjnych – 2h.

Metody i techniki kształcenia:

Wykład: Treści prezentowane na wykładzie są przekazywane w formie prezentacji multimedialnej w połączeniu z klasycznym wykładem tablicowym wzbogaconymi o pokazy odnoszące się do prezentowanych zagadnień.

Ćwiczenia laboratoryjne: W trakcie zajęć laboratoryjnych studenci samodzielnie rozwiązują zadany problem praktyczny, dobierając odpowiednie narzędzia. Prowadzący stymuluje grupę do refleksji nad problemem, tak by otrzymane wyniki miały wysoką wartość merytoryczną.

Ćwiczenia projektowe: Studenci wykonują zadany projekt samodzielnie, bez większej ingerencji prowadzącego. Ma to wykształcić poczucie odpowiedzialności za pracę w grupie oraz odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:

Ćwiczenia laboratoryjne zaliczane są na podstawie uczestnictwa w ćwiczeniach laboratoryjnych, wykonaniu sprawozdań z wszystkich laboratoriów i odpowiedzi ustnej z każdego laboratorium. Zajęcia projektowe zaliczane są na podstawie opracowania projektu z przydzielonego tematu w formie papierowej, wykonaniu prezentacji z projektu i przedstawienia jej na zajęciach projektowych. Dopuszczenie do egzaminu odbywa się na podstawie zaliczenia ćwiczeń laboratoryjnych i zaliczenia projektu.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:

Wykład:

- Obecność obowiązkowa: Nie

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Ćwiczenia laboratoryjne:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci wykonują ćwiczenia laboratoryjne zgodnie z materiałami udostępnionymi przez prowadzącego. Student jest zobowiązany do przygotowania się w przedmiocie wykonywanego ćwiczenia, co może zostać zweryfikowane kolokwium w formie ustnej lub pisemnej. Zaliczenie zajęć odbywa się na podstawie zaprezentowania rozwiązania postawionego problemu. Zaliczenie modułu jest możliwe po zaliczeniu wszystkich zajęć laboratoryjnych.

Ćwiczenia projektowe:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci wykonują prace praktyczne mające na celu uzyskanie kompetencji zakładanych przez sylabus. Ocenie podlega sposób wykonania projektu oraz efekt końcowy.

Sposób obliczania oceny końcowej

Zaliczenie przedmiotu uzyskuje się na podstawie średniej pozytywnych ocen: z ćwiczeń laboratoryjnych obejmujących realizację ćwiczenia, wiadomości i sprawozdanie oraz z zajęć projektowych, podczas których oceniana będzie prezentacja multimedialna i odpowiedzi autora prezentacji na pytania oraz zaangażowanie pozostałych uczestników. Zaliczenie stanowi warunek przystąpienia do egzaminu. Egzamin składa się z części pisemnej 55% i części ustnej 45%.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności

studenta na zajęciach:

W przypadku nieobecności na ćwiczeniach laboratoryjnych zachodzi konieczność odrobienia ich z inną grupą.

Wymagania wstępne i dodatkowe, z uwzględnieniem sekwencyjności modułów

Znajomość zagadnień funkcjonowania maszyn i urządzeń, mechanika płynów, podstawowe zagadnienia z fizyki i chemii. Umiejętność korzystania z katalogowych baz danych dotyczących płynów eksploatacyjnych oraz systemów normalizacji.

Zalecana literatura i pomoce naukowe

1. Bannister K. E.: Lubrication for industry, New York: Industrial Press Inc. 1996
2. Baczewski K. Paliwa do silników o ZI lub ZS. Kałdoński T. WKŁ, Warszawa 2008
3. Normy przedmiotowe dotyczące płynów eksploatacyjnych.
4. Ryniewicz A.: Płyny eksploatacyjne (w przygotowaniu)
5. Stachowiak G. W., Batchelor A. W.: Engineering tribology, Butterworth-Heinemann, 2001 USA
6. Spikes H. A.: Lubrication Science, The Physics and Chemistry of Lubricants and Additives in Tribological System, University of London, UK
7. Wachal A.: Dobór i zastosowanie materiałów pędnych i smarów, WAT W-wa 1992,
8. Zwierzycki W. Płyny eksploatacyjne do środków transportu drogowego : charakterystyka funkcjonalna i ekologiczna, wyd. Politechniki Poznańskiej, Poznań 2006
9. Zwierzycki W.: Paliwa, oleje, motoryzacyjne płyny eksploatacyjne, wyd. Instytut Technologii Eksploatacji, Radom 1998
10. Zwierzycki W.: Oleje smarowe, dobór i użytkowanie, Wyd. Rafinerii Nafty Glimar W-wa 1996,

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

1. Ocena lepkości olejów silnikowych z wykorzystaniem reometru rotacyjnego — Estimation of viscosity engine oils using rotational rheometer / Anna M. RYNIWICZ, Łukasz BOJKO, Tomasz MADEJ // Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej ; nr 1904. Transport ; ISSN 0209-3324. — 2014 z. 83, s. 225-234. — Bibliogr. s. 234, Streszcz., Summ.
2. Ocena olejów silnikowych w badaniu lepkości i smarności — [Evaluation of motor oils in the study of viscosity and lubricity] / Anna M. RYNIWICZ, Łukasz BOJKO, Tomasz MADEJ // W: XXVII Sympozjon podstaw konstrukcji maszyn [Dokument elektroniczny] : Zakopane, 22-26 września 2015 : materiały konferencyjne (na prawach rękopisu) / Politechnika Opolska. — Wersja do Windows. — Dane tekstowe. — [Opole : PO], 2015. — 1 dysk optyczny. — Opis wg CD. — S. [1-12]. — Wymagania systemowe: Adobe Reader. — Bibliogr. s. [11-12], Abstr.
3. Rheological testing of car engine oils / A. M. RYNIWICZ, L. BOJKO, T. MADEJ // Journal of the Balkan Tribological Association ; ISSN 1310-4772. — 2013 vol. 19 no. 2, s. 293-304. — Bibliogr. s. 304, Abstr. — A. M. Ryniewicz - dod. afiliacja: Jagiellonian University
7. Testowa metoda oceny jakości olejów silnikowych — The testing method of quality assessment of car engine oils / Anna M. RYNIWICZ, Łukasz BOJKO, Tomasz MADEJ // W: Eksploatacja Bibliografia Publikacji Pracowników AGH [11.04.2019; 22:54] [1/2]
Tomasz Madej, Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki i bezpieczeństwo pojazdów : praca zbiorowa : opracowanie monograficzne / pod red. Władysława Mitiańca ; Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki. — Kraków : Wydawnictwo PK, cop. 2014. — ISBN: 978-83-7242-762-5. — S. 165-176. — Bibliogr. s. 175-176
8. Tribological testing of engine oils / A. M. RYNIWICZ, L. BOJKO, T. MADEJ, A. Ryniewicz, P. PAŁKA // Journal of the Balkan Tribological Association ; ISSN 1310-4772. — 2016 vol. 22 no. 4-II, s. 4109-4124. — Bibliogr. s. 4123-4124, Abstr.

Informacje dodatkowe

Brak